

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2022. július 7.*

„Előzetes döntéshozatal – Szociálpolitika – 97/81/EK irányelv – A részmunkaidős foglalkoztatásról szóló keretmegállapodás – 4. szakasz – A hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve – Az időarányosság elve – Hivatásos tűzoltó díjazásának kiszámítása során az önkéntes tűzoltóként szerzett szolgálati idő figyelembevétele az időarányosság elvének megfelelően”

A C-377/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a cour du travail de Mons (monsi munkaügyi bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2021. június 21-én érkezett, 2021. június 15-i határozatával terjesztett elő

a **Ville de Mons**,

a **Zone de secours Hainaut-Centre**

és

RM

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hetedik tanács),

tagjai: J. Passer tanácselnök, N. Wahl és M. L. Arastey Sahún (előadó) bírák,

főtanácsnok: J. Richard de la Tour,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a ville de Mons képviselőjében N. Fortemps és O. Vanleemputten avocats,
- RM képviselőjében P. Joassart avocat,

* Az eljárás nyelve: francia.

– az Európai Bizottság képviselőjében D. Martin és D. Recchia, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a részmunkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodásról szóló, 1997. december 15-i 97/81/EK tanácsi irányelv (HL 1998. L 14., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 267. o.) mellékletében szereplő, a részmunkaidős foglalkoztatásról szóló, 1997. június 6-án kötött keretmegállapodás (a továbbiakban: keretmegállapodás) 4. szakaszának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelem előterjesztésére a hivatásos tűzoltó RM, valamint a ville de Mons (Mons városa, Belgium) és a Zone de secours Hainaut-Centre (Hainaut-Centre mentési övezet, Belgium) közötti, az RM által önkéntes tűzoltóként megszerzett szolgálati időnek RM díjazásába való beszámítására vonatkozó jogvita keretében került sor.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A keretmegállapodás 1. szakaszának a) pontja értelmében annak célja „a részmunkaidőben foglalkoztatottak megkülönböztetésének [helyesen: hátrányos megkülönböztetésének] kiküszöbölése és a részmunkaidős munka minőségének javítása”.
- 4 A keretmegállapodás 2. szakasza kimondja:
 - „1. Ez a megállapodás olyan részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalókra vonatkozik, akik törvény, kollektív szerződés vagy a tagállamban kialakult gyakorlat [helyesen: akik az egyes tagállamokban hatályos jogszabályok, kollektív szerződések vagy az ott kialakult gyakorlat] szerint munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkeznek.
 2. A tagállamok a nemzeti jogszabályokkal, kollektív szerződésekkel vagy gyakorlattal összhangban, a szociális partnerekkel folytatott tanácskozást követően, és/vagy a szociális partnerek a megfelelő szinten a nemzeti munkaügyi kapcsolatok alapján, objektív okokból ezen megállapodás hatálya alól részben vagy egészben kizárhatják azokat a részmunkaidőben foglalkoztatottakat, akik alkalmi munkát végeznek. Az ilyen kizárásokat időszakonként felül kell vizsgálni, hogy a fenntartásukat megalapozó objektív okok fennállnak-e még.”

5 A keretmegállapodás 3. szakasza értelmében:

„E megállapodás alkalmazásában:

1. »Részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállaló«: olyan munkavállaló, akinek a heti vagy a foglalkoztatási idő éves átlagában számított munkaideje [helyesen: a heti alapon vagy a legfeljebb egy évig terjedő foglalkoztatási időszakra vonatkozóan átlagolva számított rendes munkaideje] kevesebb, mint a vele összehasonlítható, teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló munkaideje.
2. »Összehasonlítható, teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló«: olyan teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló, aki ugyanannál a vállalkozásnál dolgozik, ugyanolyan munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkezik, és aki ugyanolyan vagy hasonló munkát/tevékenységet végez, figyelembe véve az egyéb olyan szempontokat is, mint a vállalkozásnál eltöltött idő és a szakmai/gyakorlati ismeretek.

Ahol nincs összehasonlítható, teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló, ott az összehasonlítást az irányadó kollektív szerződésre, vagy ennek hiányában a nemzeti törvényekre, kollektív megállapodásokra vagy a gyakorlatra történő hivatkozással végzik.”

6 A keretmegállapodás 4. szakasza a következőképpen rendelkezik:

„1. A foglalkoztatási feltételek szempontjából a részmunkaidőben foglalkoztatottak nem részesülhetnek kedvezőtlenebb bánásmódban, mint a velük összehasonlítható, teljes munkaidőben foglalkoztatottak, csupán azért, mert részmunkaidőben dolgoznak, kivéve ha az eltérő bánásmód objektív alapon [helyesen: objektív okkal] igazolható.

2. Adott esetben az időarányosság elvét (*pro rata temporis*) kell alkalmazni

[...]”

A belga jog

A 2002. március 5-i törvény

- 7 A 97/81 irányelvet a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók hátrányos megkülönböztetésének tilalmáról szóló, 2002. március 5-i törvény (*Moniteur belge*, 2002. március 13., 10641. o.; a továbbiakban: 2002. március 5-i törvény) ültette át a belga jogrendbe. E törvény a 2. cikke szerint csak azokra a munkavállalókra alkalmazandó, akik munkaszerződés alapján díjazás ellenében és más személy irányítása alatt végeznek munkát, vagyis a munkaszerződéssel foglalkoztatott munkavállalókra.

A 2006. június 2-i királyi rendelettel módosított, 2002. március 20-i királyi rendelet

- 8 A 2006. június 2-i királyi rendelettel (*Moniteur belge*, 2006. június 22., 31874. o.) módosított, az állami tűzoltószolgálatok hivatásos tagjának felvett önkéntes tűzoltók által korábban teljesített szolgálat pénzügyi értékelésére vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló, 2002. március 20-i királyi rendelet (*Moniteur belge*, 2002. március 30., 13592. o.) 1. cikke értelmében:

„Az állami tűzoltószolgálat önkéntes tagjai, akiket hivatásos tűzoltónak [...] vesznek fel, azon besorolási fokozatnak megfelelő díjazásban részesülnek, amelybe őket felvették.

[...] az állami tűzoltóság hivatásos állományába 2002. április 9. után felvett személyek e díjazásának kiszámításához a tűzoltóságnál önkéntesként teljesített szolgálati éveknek megfelelő szolgálati időt kell elismerni.

[...] az állami tűzoltóság hivatásos állományába 2002. április 9. előtt felvett személyek díjazásának kiszámításához az állami tűzoltóságnál önkéntesként teljesített szolgálati évek számának megfelelő szolgálati idő ismerhető el. E pénzügyi értékelés kizárólag a 2005. január 1-je után végzett munkára alkalmazandó.”

- 9 Ezen 1. cikknek a 2006. június 2-i királyi rendelettel történő módosításával kapcsolatos jogalkotási munkálatokból kitűnik, hogy e módosítás „lehetővé teszi az önkormányzatok számára – anélkül, hogy erre köteleznék őket –, hogy a királyi rendelet hatálybalépése előtt hivatásossá váló tűzoltók javára is olyan szolgálati időt ismerjenek el, amely figyelembe veszi az önkéntesként szerzett teljes szolgálati időt. Ebből következik, hogy a tűzoltók nem részesülnek automatikusan e szolgálati időből. [...] Minden település a pénzügyi lehetőségeire tekintettel eldöntheti, hogy alkalmazza-e vagy sem az új szabályozást”.

Mons városának igazgatási és pénzügyi szabályzata

- 10 Mons városa nem oktatói személyi állománya igazgatási és pénzügyi szabályzatának (a továbbiakban: Mons városának igazgatási és pénzügyi szabályzata) 12. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A teljes munkaidős állásban nyújtott, elfogadható szolgáltatásokat [...] teljes egészükben figyelembe lehet venni.

A részmunkaidős állásban nyújtott, elfogadható szolgáltatásokat [...] azon évek számának megfelelően lehet figyelembe venni, amelyeket akkor képviselnének, ha teljes munkaidős állásban nyújtották volna őket, megszorozva azon tört számmal, amelynek számlálója a tényleges heti munkaórák száma, nevezője pedig a teljes munkaidőnek megfelelő heti munkaórák száma.”

- 11 E szabályzat 13a. cikkének szövege a következő:

„2007. július 1-jétől és a [2006. június 2-i királyi rendelettel módosított, 2002. március 20-i királyi rendelet] alapján a tűzoltóság hivatásos állományába felvett személyek számára [...] a díjazásuk kiszámítása során a valamely állami tűzoltóságnál önkéntesként teljesített szolgálati évek számának megfelelő szolgálati időt kell elismerni az alábbi szabályok szerint:

1. a 2002. április 9. előtt szolgálatba lépett alkalmazottak esetében a tényleges munkavégzéssel időarányosan (az évente ténylegesen végzett tevékenység óraszám, a pénzügyi szabályzat 12. cikkével összhangban);

2. a 2002. április 9. után szolgálatba lépett alkalmazottak esetében az elvégzett munka időtartamának figyelmen kívül hagyásával (Eltérve azon rendelkezésektől, amelyek kimondják, hogy az elfogadható szolgáltatások ellentételezésére az elvégzett munka mennyiségével időarányosan kerül sor),

[...]

12 Az említett szabályzat 14. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Ugyanilyen feltételek mellett a díjazás kiszámításához ugyancsak elfogadható – legfeljebb hat év szolgálati időig terjedően – a belga magánszektorban, az Európai Unió valamely másik tagállamában vagy az Európai Gazdasági Térségben nyújtott teljes munkaidős vagy részmunkaidős szolgáltatás is, feltéve hogy az közvetlenül hasznosnak tekinthető, vagyis az alkalmazott számára olyan tapasztalatot biztosít, amelyet hasznosítani tud feladatai ellátása során a közigazgatásban.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

13 Az 1982. január 1. és 2002. július 31. közötti időszakban RM-et Mouscron (Belgium) város önkéntes tűzoltóként foglalkoztatta.

14 Ezen időszak alatt a magánszektorban munkaszerződés keretében 1990. július 30. és 1995. február 11. között, 1995. március 23. és 1998. február 8. között tehergépjármű-vezetői feladatokat látott el, 1998. február 9. és 2001. március 30. között pedig biztonsági őrként dolgozott.

15 RM-et hivatásos tűzoltó gépjárművezetőnek nevezték ki Mons városába 2001. április 1-jei hatállyal próbaidőre, majd 2002. április 1-jétől véglegesen.

16 A hivatásos tűzoltók díjazásának kiszámítása céljából figyelembe kell venni e tűzoltók „pénzügyi rangidejét”, amelyet az állami és a magánszektorban általuk nyújtott teljesített szolgálat időtartamának bizonyos feltételek mellett történő pénzügyi értékelése alapján határoznak meg.

17 Mons város közigazgatási és pénzügyi szabályzatának megfelelően ez utóbbi az RM javára a hivatásos tűzoltó gépjárművezetővé történő kinevezését megelőző időszakot illetően az alábbi pénzügyi rangidőt ismerte el:

– az 1982. január 1. és 1990. július 29. közötti időszak tekintetében 3 hónapot és 17 napot, amely időarányosa a mouscroni tűzvédelmi szolgálat önkéntes tűzoltójaként teljesített 811 órának felel meg (a szabályzat 13a. cikkének megfelelően), és

– az 1990. július 30. és 2001. március 30. közötti időszak tekintetében hat évet, amely a magánszektorban teljesített szolgálat esetében figyelembe vehető maximális időtartamnak felel meg (a szabályzat 14. cikkében előírtak szerint).

18 2015. január 1-jén Belgiumban a tűzvédelmi szolgálat egy települési szintű szervezetből 34 „mentési övezetből” álló „övezeti” rendszerre váltott, és a valamely településen szolgálatot teljesítő hivatásos tűzoltók azon mentési övezet operatív személyi állományának tagjaivá váltak, amelyhez e település tartozik.

19 Így ezen időponttól kezdve RM a Hainaut-Centre mentési övezet tűzoltója lett, amely ugyanazon pénzügyi rangidőt alkalmazta rá, mint amelyet korábban számára Mons városa elismert.

- 20 2015. július 14-én RM a díjazása kiigazítását kérte a Hainaut-Centre mentési övezettől, azzal az indokkal, hogy az önkéntes tűzoltóként szerzett pénzügyi rangidejét nem megfelelően vették figyelembe. RM azon időszak teljes egészében, a munka pontos mennyiségének számításba vétele nélkül történő figyelembevételét kérte, amely alatt önkéntes tűzoltói feladatokat látott el, vagyis az 1982. január 1. és 2002. július 31. közötti időszakét, amely összesen 20 év 7 hónapnak felel meg. RM szerint ugyanis e munkának az időarányosság elve szerinti értékelése indokolatlan eltérő bánásmódot eredményez a teljes munkaidős munkavállalók és a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók között. RM tehát úgy vélte, hogy jogosult a legmagasabb fizetési fokozatnak megfelelő éves díjazásra, vagyis a 25 éves vagy azt meghaladó szolgálati időhöz kapcsolódó díjazásra, mivel az önkéntes tűzoltóként szerzett szolgálati éveinek figyelembevételével 2015. január 1-jén 33 év szolgálati idővel rendelkezik.
- 21 2016. február 3-i határozatával a Hainaut-Centre mentési övezet Mons város közigazgatási és pénzügyi szabályzatának 13a. cikke alapján elutasította e kiigazítás iránti kérelmet, megállapítva, hogy mivel RM 2002. április 9. előtt lépett szolgálatba, az önkéntes tűzoltóként megszerzett pénzügyi rangidejét kizárólag az általa ténylegesen végzett munka arányában kell figyelembe venni.
- 22 Egyébiránt 2016. április 15-én RM kérte Mons városától a szolgálatba lépésétől kezdve járó illetményhátralékot, lényegében ugyanazokat az érveket felhozva, mint amelyeket a Hainaut-Centre mentési övezethez benyújtott, kiigazítás iránti kérelem alátámasztására felhozott.
- 23 2016. május 6-án Mons városa lényegében azonos indokok alapján utasította el ezt a panaszt, mint amelyekre a Hainaut-Centre mentési övezet hivatkozott és amelyek a jelen ítélet 21. pontjában szerepelnek, nevezetesen a Mons város közigazgatási és pénzügyi szabályzatának megfelelően az önkéntes tűzoltóként szerzett szolgálati éveknél a ténylegesen végzett munka arányában történő figyelembevételére irányuló kötelezettség alapján.
- 24 2016. május 23-án RM keresetet indított a tribunal du travail du Hainaut, division de Mons (Monsban eljáró hainauti munkaügyi bíróság, Belgium) előtt Mons városa és a Hainaut-Centre mentési övezet ellen.
- 25 E bíróság 2019. február 25-i ítéletében helyt adott RM kérelmének, és megállapította, hogy az általa önkéntes tűzoltói minőségben szerzett szolgálati éveket teljes egészében értékelni kell a pénzügyi rangidő meghatározása során, anélkül hogy figyelembe kellene venni az RM által ténylegesen végzett munka mennyiségét.
- 26 Mons városa és a Hainaut-Centre mentési övezet fellebbezést nyújtottak be ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz, a cour du travail de Monshoz (monsi munkaügyi bíróság, Belgium).
- 27 E bíróság megjegyzi, hogy a Cour constitutionnelle (alkotmánybíróság, Belgium) 2013. július 9-i ítéletéből kitűnik, hogy az önkéntes tűzoltók és a hivatásos tűzoltók hasonló feladatokat látnak el ugyanazon testületnél, ezért összehasonlítható csoportoknak minősülnek. Ezen ítélet értelmében „[a]z önkéntes tűzoltók a szabad idejük egy részét tűzvédelmi szolgálatra fordítják, amelyre nézve kötelezettséget vállalnak [...]; [a] beavatkozási órák számával időarányosan részesülnek juttatásban, legalább az azonos besorolási fokozatba tartozó hivatásos állomány számára előírt díjazás átlagos óradíja alapján [...], amely juttatás különleges szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozik”. Az említett ítéletből az is kitűnik, hogy az önkéntes tűzoltók a szakmai

tevékenységhez vagy más jogálláshoz képest járulékos tevékenységként végeznek önkéntes alapon tevékenységet, és amiatt a hivatásos tűzoltókéktől eltérő foglalkoztatási és munkaidőrendszer hatálya alá tartoznak.

- 28 Egyébiránt a belga bíróságok, és különösen a Conseil d'État (államtanács, Belgium) pontosították, hogy az önkéntes tűzoltói tevékenység olyan járulékos tevékenység, amely jogszabályon alapuló és nem szerződéses jellegű munkaviszony keretébe illeszkedik.
- 29 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók pénzügyi rangidejének meghatározása a keretmegállapodás 4. szakaszának hatálya alá tartozik, mivel a díjazás az e szakasz értelmében vett „foglalkoztatási feltételek” közé tartozik, ahogyan az a 2010. június 10-i Bruno és társai ítéletből (C-395/08 és C-396/08, EU:C:2010:329) következik.
- 30 Ebben az összefüggésben e bíróság azt is megjegyzi, hogy noha az e keretmegállapodást a belga jogrendbe átültető nemzeti szabályozás, vagyis a 2002. március 5-i törvény csak a munkaszerződés keretében foglalkoztatott munkavállalókra alkalmazandó, úgy véli, hogy az önkéntes tűzoltók az említett keretmegállapodás hatálya alá tartoznak, mivel munkaviszonyukat nemzeti jogszabály határozza meg ugyanezen keretmegállapodás 2. szakaszának 1. pontja értelmében.
- 31 Továbbá az a körülmény, hogy RM hivatásos tűzoltóvá történő kinevezése óta az általa végzett munka teljes munkaidős munkarend hatálya alá tartozik, egyáltalán nem akadályozza annak, hogy RM a részmunkaidős foglalkoztatásának időtartamára vonatkozó pénzügyi rangidejének meghatározását illetően a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalókra vonatkozó jogszabályra hivatkozzon.
- 32 Így a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak a keretmegállapodás 4. szakaszának, és különösen az időarányosság elve terjedelmének az RM pénzügyi rangidejének meghatározása céljából történő értelmezését illetően.
- 33 E körülmények között a cour de travail de Mons (monsi munkaügyi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [...] keretmegállapodás 4. szakaszát, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a teljes munkaidőben foglalkoztatott hivatásos tűzoltók illetményének kiszámítása során a fizetési fokozat meghatározására vonatkozóan a részmunkaidőben önkéntes tűzoltóként teljesített szolgálatot a munka mennyisége, vagyis a tényleges munkavégzés időtartama alapján, az időarányosság elvének (*pro rata temporis*) figyelembevételével kell értékelni, nem pedig azon időtartam alapján, amelyen belül a munkavégzésre sor került?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 34 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a keretmegállapodás 4. szakaszát úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a teljes munkaidőben foglalkoztatott hivatásos tűzoltók díjazásának kiszámítása céljából az

időarányosság elve alapján pénzügyi rangidőként értékeli azon szolgálatot, amelyet e tűzoltók korábban önkéntes tűzoltóként részmunkaidőben teljesítettek, vagyis a ténylegesen elvégzett munka alapján, nem pedig azon időszak alapján, amely alatt e munkát végezték.

- 35 Elsősorban meg kell határozni, hogy az alapeljárás a keretmegállapodás hatálya alá tartozik-e.
- 36 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a keretmegállapodás személyi hatályát annak 2. szakaszának 1. pontja határozza meg (2012. március 1-jei O'Brien ítélet, C-393/10, EU:C:2012:110, 28. pont). E rendelkezés értelmében e keretmegállapodás „az olyan részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalókra vonatkozik, akik törvény, kollektív szerződés vagy a tagállamban kialakult gyakorlat [helyesen: akik az adott tagállamban hatályos jogszabályok, kollektív szerződések vagy az ott kialakult gyakorlat] szerint munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkeznek”.
- 37 A Bíróság kimondta, hogy a „munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkező, részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók” fogalmát a nemzeti jog alapján kell értelmezni (2012. március 1-jei O'Brien ítélet, C-393/10, EU:C:2012:110, 32. pont). Egyébiránt magából a keretmegállapodás 2. szakasza 1. pontjának szövegéből kitűnik, hogy annak hatályát tágan határozták meg. Ezenkívül az e keretmegállapodás értelmében vett „részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók” fogalmába a keretmegállapodás 3. szakaszának 1. pontjában szereplő meghatározás szerint a munkáltatójuk magán- vagy közjogi minőségétől függetlenül valamennyi munkavállaló beletartozik (2012. március 1-jei O'Brien ítélet, C-393/10, EU:C:2012:110, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a keretmegállapodást a belga jogrendbe átültető nemzeti szabályozás, vagyis a 2002. március 5-i törvény csak a munkaszerződés keretében foglalkoztatott munkavállalókra alkalmazandó. Márpedig a belga bíróságok pontosították, hogy az önkéntes tűzoltók tevékenysége jogszabályon alapuló, és nem szerződéses jellegű munkaviszony keretébe illeszkedik.
- 39 Ugyanakkor a jelen ítélet 36. és 37. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel meg kell állapítani, hogy – amint arra e bíróság rámutat – az önkéntes tűzoltók a keretmegállapodás hatálya alá tartoznak, mivel munkaviszonyukat nemzeti jogszabály határozza meg, a keretmegállapodás 2. szakaszának 1. pontja értelmében.
- 40 Másodsorban emlékeztetni kell arra, hogy a keretmegállapodás 4. szakaszának (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a foglalkoztatási feltételek szempontjából a részmunkaidőben foglalkoztatottak nem részesülhetnek kedvezőtlenebb bánásmódban, mint a velük összehasonlítható, teljes munkaidőben foglalkoztatottak, csupán azért, mert részmunkaidőben dolgoznak, kivéve ha az eltérő bánásmód objektív okokkal igazolható.
- 41 Márpedig az alapügyben RM vitatja a neki hivatásos tűzoltóként – azaz teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalóként – járó díjazás kiszámításához alkalmazott módszert. Így RM a keretmegállapodás 4. szakaszával ellentétes eltérő bánásmód fennállására hivatkozik, mivel a pénzügyi rangidejének figyelembevételére vonatkozó szabályok alkalmazása azon időszakra, amelyben önkéntes tűzoltóként részmunkaidős tevékenységet folytatott, hátrányosan befolyásolná e díjazás összegét.

- 42 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bíróság kimondta, hogy a keretmegállapodás célja egyrészt a részmunkaidős foglalkoztatás elősegítése, másrészt a részmunkaidőben és a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók közötti hátrányos megkülönböztetés kiküszöbölése (2010. június 10-i Bruno és társai ítélet, C-395/08 és C-396/08, EU:C:2010:329, 24. pont; 2022. május 5-i Universiteit Antwerpen és társai ítélet, C-265/20, EU:C:2022:361, 41. pont).
- 43 E célokra tekintettel a keretmegállapodás 4. szakasza úgy értendő, hogy az az uniós szociális jog olyan elvét fejezi ki, amelyet nem lehet megszorítóan értelmezni (2010. június 10-i Bruno és társai ítélet, C-395/08 és C-396/08, EU:C:2010:329, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 44 Márpedig önmagában az a tény, hogy valamely munkavállaló megszerezte a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló jogállást, nem zárja ki számára annak lehetőségét, hogy bizonyos körülmények között a hátrányos megkülönböztetésnek a keretmegállapodás 4. szakaszában szereplő tilalmára hivatkozzon, ha az állítólagos hátrányos megkülönböztetés a részmunkaidős munkavállalóként teljesített időszakokra vonatkozik (lásd analógia útján az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv [HL 1999. L 175., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 368. o.] mellékletét képező, 1999. március 18-én megkötött, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodást illetően: 2012. október 18-i Valenza és társai ítélet, C-302/11–C-305/11, EU:C:2012:646, 34–35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 Ugyanis a keretmegállapodás alkalmazásának kizárása olyan helyzetben, mint amelyről az alapeljárásban szó van, azt jelentené, hogy az ezen 4. szakaszban szereplő célt figyelmen kívül hagyva csökkentenénk az érintett munkavállalóknak a hátrányos megkülönböztetésekkel szemben biztosított védelem terjedelmét, illetve e szakasz indokolatlanul megszorító, a Bíróság ítélkezési gyakorlatával ellentétes értelmezéséhez vezetne (lásd analógia útján a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodást illetően: 2012. október 18-i Valenza és társai ítélet, C-302/11–C-305/11, EU:C:2012:646, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 46 Következésképpen a keretmegállapodás alkalmazandó az alapeljárásra, mivel RM, noha jelenleg teljes munkaidőben foglalkoztatják, e keretmegállapodásra olyan időszak tekintetében hivatkozik, amelynek során részmunkaidőben dolgozott.
- 47 Harmadszor, írásbeli észrevételeiben a Bizottság a keretmegállapodás 2. szakaszának 2. pontjára hivatkozva azt állítja, hogy RM a tevékenységének alkalmi jellege miatt nem tartozik az e keretmegállapodás értelmében vett „részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállaló” fogalmi körébe.
- 48 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a keretmegállapodás 2. szakaszának 2. pontja kétségtelenül lehetővé teszi a tagállamok vagy a szociális partnerek számára, hogy a keretmegállapodás rendelkezéseiből részben vagy egészben kizárják azokat a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalókat, akik alkalmi munkát végeznek. Az ilyen kizárás azonban semmi esetre sem automatikus, mivel – ahogyan azt a Bizottság is elismeri – bizonyos eljárásoknak és feltételeknek van alárendelve.

- 49 Márpedig sem az előzetes döntéshozatalra utaló határozat egyetlen eleme, sem a Bíróság elé terjesztett írásbeli észrevételek alapján nem állapítható meg, hogy a Belga Királyság élt volna az e rendelkezésben biztosított lehetőséggel. Mindenesetre nem a Bíróság, hanem a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy elvégezze az annak értékeléséhez szükséges vizsgálatokat, hogy az alapeljárásban ez a helyzet áll-e fenn (lásd ebben az értelemben: 2004. október 12-i Wippel ítélet, C-313/02, EU:C:2004:607, 39. pont).
- 50 A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy e jogvita a keretmegállapodás hatálya alá tartozik.
- 51 Másodsorban, a keretmegállapodás 4. szakaszának értelmezése céljából először is meg kell vizsgálni, hogy az alapügyben szereplő pénzügyi rangidő az e 4. szakasz 1. pontja értelmében vett „foglalkoztatási feltételek” fogalmi körébe tartozik-e.
- 52 E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy az olyan pénzügyi feltételek, mint a díjazás, e fogalmi körbe tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2010. június 10-i Bruno és társai ítélet, C-395/08 és C-396/08, EU:C:2010:329, 33. pont).
- 53 Ezenkívül mind a díjazás alkotóelemeinek, mind pedig ezen elemek szintjének meghatározása során az illetékes nemzeti hatóságoknak a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalókkal szemben alkalmazniuk kell a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a keretmegállapodás 4. szakaszában rögzített elvét (2010. június 10-i Bruno és társai ítélet, C-395/08 és C-396/08, EU:C:2010:329, 40. pont), amennyiben annak helye van, az időarányosság elvének figyelembevételével (2010. június 10-i Bruno és társai ítélet, C-395/08 és C-396/08, EU:C:2010:329, 38. pont).
- 54 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a pénzügyi rangidőt a hivatásos tűzoltók díjazásának kiszámítása céljából veszik figyelembe, oly módon, hogy az e díjazás mértékének meghatározó eleme.
- 55 Következésképpen az alapügyben szereplő pénzügyi rangidő a keretmegállapodás 4. szakasza értelmében vett „foglalkoztatási feltételek” fogalmi körébe tartozik.
- 56 Továbbá, annak értékelése céljából, hogy az alapügyben szereplő, a pénzügyi rangidő figyelembevételére vonatkozó szabályok megfelelnek-e a keretmegállapodás 4. szakaszában foglalt követelményeknek, emlékeztetni kell arra, hogy a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók és a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók közötti egyenértékűségnek a hátrányos megkülönböztetés e 4. szakasz 1. pontjában előírt tilalmából eredő, a munkafeltételek tekintetében fennálló elvének követelménye az időarányosság elve említett 4. szakasz 2. pontja szerinti megfelelő alkalmazásának sérelme nélkül került előírásra (lásd ebben az értelemben: 2021. március 3-i Fogasa végzés, C-841/19, EU:C:2021:159, 41. és 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 57 A részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállaló által ténylegesen teljesített munkaidőnek a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló által teljesítetthez képest történő figyelembevétele ugyanis a keretmegállapodás 4. szakaszának 1. pontja értelmében vett objektív oknak minősül, amely igazolja a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók jogosultságainak és munkakörülményeinek arányos csökkentését (2021. március 3-i Fogasa végzés, C-841/19, EU:C:2021:159, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 58 Ahogyan az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, az alapügyben szereplő szabályozás előírja, hogy az RM-hez hasonló, 2002. április 9. előtt felvett hivatásos tűzoltók díjazásának kiszámítása céljából olyan szolgálati időt kell figyelembe venni, amely megfelel az általuk ténylegesen ellátott feladatokkal időarányosan meghatározott önkéntes tűzoltói szolgálati évek számának.
- 59 Márpedig az ilyen hivatásos tűzoltók esetében a díjazásukat meghatározó tényező – mint amilyen a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók által az ugyanazon tevékenységet végző teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók által teljesített munkaidőhöz viszonyított százalékos aránynak megfelelő pénzügyi rangidő – alkalmazása az időarányosság elvének a keretmegállapodás 4. szakaszának 2. pontja értelmében vett megfelelő alkalmazásának minősül (lásd ebben az értelemben: 2021. március 3-i Fogasa végzés, C-841/19, EU:C:2021:159, 45. pont).
- 60 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben az időarányosság elvének alkalmazása az önkéntes tűzoltóként részmunkaidőben szolgálatot teljesítő hivatásos tűzoltók pénzügyi rangidejének meghatározása céljából ezen elv megfelelő alkalmazásának minősül a keretmegállapodás 4. szakaszának 2. pontja értelmében.
- 61 E megállapítást nem kérdőjelezi meg az a körülmény, amelyre RM írásbeli észrevételeiben hivatkozik, hogy a 2002. április 9. után felvett hivatásos tűzoltók esetében az önkéntes tűzoltóként teljesített szolgálati évek számának megfelelő pénzügyi rangidőt kell figyelembe venni, anélkül hogy figyelembe vennék az általuk ténylegesen ellátott feladatok mennyiségét.
- 62 A keretmegállapodás 4. szakaszának 2. pontja ugyanis előírja, hogy az időarányosság elvét „adott esetben” kell alkalmazni. Ennélfogva e rendelkezés nem írja elő kötelezően ezen elv alkalmazását, és *a fortiori* nem is akadályozza meg ezen elv alkalmazásának megszüntetését egy olyan területen, amelyen azt korábban alkalmazni kellett. Ennek ellenkezőjének megállapítása ellentétes lenne a keretmegállapodás céljaival, amely többek között – ahogyan azt az 1. szakaszának a) pontja kimondja – a részmunkaidős munka minőségének javítására irányul.
- 63 Mindenesetre a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók két csoportja közötti esetleges eltérő bánásmód nem tartozik a hátrányos megkülönböztetés a keretmegállapodásban foglalt tilalmának hatálya alá (lásd analógia útján a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodást illetően: 2022. január 13-i MIUR és Ufficio scolastico Regionale per la Campania ítélet, C-282/19, EU:C:2022:3, 72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 64 Egyébiránt az RM által önkéntes tűzoltóként ténylegesen végzett munka számítását illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság Nivelles (Belgium) város egy önkéntes tűzoltójával kapcsolatban már kimondta, hogy a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 299., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 381. o.; helyesbítés: HL 2020. L 92., 22. o.) 2. cikke szerinti „munkaidő” fogalma alá tartozónak kell tekinteni azt a helyzetet, amikor a munkavállaló köteles a készenléti időt lakóhelyén tölteni, munkáltatója rendelkezésére állni, és képesnek kell lennie munkahelyére nyolc percen belül beérni. Más azonban a helyzet akkor, ha a munkavállaló a készenlétet olyan készenléti rendszer szerint teljesíti, amelynek értelmében folyamatosan elérhetőnek kell lennie, anélkül azonban, hogy kötelessége lenne jelen lenni a munkahelyén (lásd: 2018. február 21-i Matzak ítélet, C-518/15, EU:C:2018:82, 60. és 65. pont).

- 65 Végül azt is pontosítani kell, hogy a jelen ítélet 60. pontjában szereplő megállapítás, amely szerint az alapügyben szereplő szabályozás az időarányosság elvének megfelelő alkalmazását jelenti, ahhoz a feltételhez van kötve, hogy a pénzügyi rangidő meghatározása közvetlenül az érintett munkavállaló által elvégzett munka mennyiségétől függjön, és ne kizárólag az általa megszerzett szolgálati idő hosszától. Ez utóbbi esetben ugyanis az időarányosság elve nem alkalmazható (lásd ebben az értelemben: 2010. június 10-i Bruno és társai ítélet, C-395/08 és C-396/08, EU:C:2010:329, 65. és 66. pont).
- 66 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból úgy tűnik, hogy RM pénzügyi rangidejének meghatározása közvetlenül az RM által elvégzett munka mennyiségétől függ. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata az e tekintetben szükséges vizsgálatok elvégzése.
- 67 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a keretmegállapodás 4. szakaszát úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a teljes munkaidőben foglalkoztatott hivatásos tűzoltók díjazásának kiszámítása céljából az időarányosság elve alapján pénzügyi rangidőként értékeli azon szolgálatot, amelyet e tűzoltók korábban önkéntes tűzoltóként részmunkaidőben teljesítettek, vagyis a ténylegesen elvégzett munka alapján.

A költségekről

- 68 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hetedik tanács) a következőképpen határozott:

Az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a részmunkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodásról szóló, 1997. december 15-i 97/81/EK tanácsi irányelv mellékletében szereplő, a részmunkaidős foglalkoztatásról szóló, 1997. június 6-án kötött keretmegállapodás 4. szakaszát úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a teljes munkaidőben foglalkoztatott hivatásos tűzoltók díjazásának kiszámítása céljából az időarányosság elve alapján pénzügyi rangidőként értékeli azon szolgálatot, amelyet e tűzoltók korábban önkéntes tűzoltóként részmunkaidőben teljesítettek, vagyis a ténylegesen elvégzett munka alapján.

Aláírások